

פרשת השבוע על-פי ה"פרי צדיק"

פרשת קדושים

ויקרא כ"ב, כ"ג, כ"ד, כ"ה, כ"ו, כ"ז, כ"ח, כ"ט, ל'

אני וגו' דלקדושתו אין שיעור ואין סוף ויש מדריגות מעלה מעלה לאין שיעור, ומצינו רבי נקרא בגמרא (שבת ק"ח.) רבינו הקדוש ובירושלמי דגיטין (סוף פרק ו') אמר רבי על ר' יוסי כשם שבין קודש קדשים לחולי חולין כך ביני לר' יוסי הרי כמה מדריגות בקדושה, ובקדושת המקום תנן בפרק ראשון דכלים (משנה ו') דעשר קדושות הן והוא חלוקה דהך כלל שכל קדושה חלוק לעשר מדריגות כידוע, ומסתמא כן גם בשנה והם שבת וארבע קדושות דרגלים שהם שלשה רגלים, ושמיני עצרת שהוא רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב, מסתמא קדושתו גם כן מדריגת קדושה בפני עצמו וראש השנה ויום הכפורים הרי שבע, וחול המועד פסח וחול המועד סוכות דכל אחד קדושה בפני עצמו כמו שהרגלים כל אחד קדושה בפני עצמו וראש חודש הרי עשר קדושות חלוקות מן הסתם בזמן ומסתמא הם גם כן זו למעלה מזו, ושבת הוא הראש והתגלות עתיקא קדישא שהוא כתר עליון וראש חודש הסוף מדת מלכות, וכן מסתמא גם בנפשות יש לחשוב עשר מדריגות קדושה מלך ונביא כהן גדול ומשוח מלחמה וכהן הדיוט נשיא ואב בית דין וחכם לויים וישראלים (ועיין הוריות י"ג.) דחשיב אחד עשרה מדריגות בכהנים ויש לומר דהם רק עשר כי משוח ומרובה בכגדים אי אפשר להיות יחד אם לא כשעבר משיח והוה ליה משיח שעבר והא דהתם יש ליישב בדוחק) וזה דרך כלל ובפרטי פרטות יש הרבה מדריגות לאין שיעור וערך וחלוקת המדריגות הם כפי השגת קדושתו יתברך. כי גם קדושתו יתברך חלוק לעשר מדריגות בעשר ספירות, כי בעצמות האין סוף לא שייך תואר קדוש ולא שום תואר רק הכל מצד אצילות קודשו שהאציל איזה השגה מאורו יתברך להנבראים, ואותה השגה חלוקה למדות, וכל מדה גם כן חלוקה לעשר וכן הולך לאין שיעור כידוע, ואדם המקדש עצמו מלמטה מעט מקדשין אותו מלמעלה הרבה כמו שאמרו ביומא (ט"ו.) אבל הכל הוא כפי השגתו. וכשמגיע לאיזה מדריגה דקדושה להיות כשם וכו' כפי השגתו או מתגלה לו אור קדושתו יתברך ממדריגה יותר גדולה שעדיין לא הגיע אליה, והוא חוזר להתקדש ולהגיע למדריגה זו להיות כשם וכו' וכשמגיע לאותו מדריגה אז הוא משיג מדריגה יותר עליונה מקדושתו יתברך, באופן שלעולם קדושתו למעלה וכו' אף דהם מתקדשים כמוני וכשם וכו':

ובמדרש תנחומא (פרשה זו ב') איתא משל למלך וכו' אני מלך ואת מלכה וכו' כי קדוש אני אף אתם תהיו קדושים וכו' עיין שם בדוגמא לו דוגמת מלך ומלכה, והיינו כידוע דקודשא בריך הוא ואורייתא

וישראל חד וכשם שהקב"ה קדוש בכל מי קדושות כן כל אותם קדושות כלולין בהתורה וכן בנפשות מישראל, שבכלי הכנסת ישראל בכל אחד פרט קדושה ואפיל בפושעי ישראל יש קדושה דמלאים מצווו כרימון וכל מצוה נותנת קדושה בלב, וגדולו מזו נאמר בפרשה זו אחר כך גבי מולך ואו וידעונית והתקדשתם והייתם קדושים וגו' וקאי על פרישת עבודה זרה כדפירש רש"י שם והוא מהתורת כהנים. דקדושת כי המצוות כבר נאמר קדושים תהיו עיין שו בתורת כהנים. ורצה לומר דוהתקדשתם הו: האתערותא דלתתא בקדושה מעט ונקנ היותר מועטת שאין לו שום קדושה רק כמו שפורש מעבודה זרה ואינו ככל הגוים עובד עבודה זרה גם זה די להחשיבו בא להתקדש וכבר נכנס בקדושת ישראל ועל ידי זו והייתם קדושים דמקדשים אותו הרבה, וסייג כי אני ה' אלהיכם זהו מה שאמרו ביומא: (שם) דמקדשים מלמעלה וזהו אלהיכם ובעולם הבא זהו שם הוי"ה דמורה גם עי יהיה לעולם הבא כידוע, אבל לא אמר בזו כי קדוש אני וגו' כמו שאמר בריש הפרשה דבקדושה קלה כזו דפרישת עבודה זרה אין בו התדמות לקדושתו יתברך כלל.

ובסוף פרשת שמיני (ויקרא י"א, י"ב) באזהרה שרצים נאמר גם כן והתקדשתם וגו' כי קדוש אני ולא וגו' בכל השרץ וגו' והייתם קדושים כי קדוש אני, וכפי הנראה מזה דרשו בברכות (נ"ג סוף ע"ב) עיין שם במהרש"א בחידושי אגדות דכתב דרצו לומר קרא דקדושים הנ"ל מכח לשון ה' אלהיכם וחידוש שלא הרגיש דמלת קדוש ליתא בפרשת קדושים, ועל כרחך להגיה בלשון הגמרא שם, ויש להגיה כהגר"א שם דכיוונו לקרא דשמיני דכתיב גבי איסורי מאכלות וגבי שרצים דאמרו בבבא מציעא (ס"א.) דעל כן אמר שם המעלה וכו' דאפילו רק בשביל פרישתם מזה דמאיסי די, והכי נמי מים ראשונים ואחרונים ושמן דברכות שם משום מיאוס הוא, ורמב"ן ריש פרשת קדושים הביא מגמרא דשם למצות עשה דקדושים ותמה בר' אליהו מזרחי שם דהא הני דרבנן עיין שם. והוה ליה להקשות טפי אגמרא איך סמכו שמן אקרא מה דליכא ביה אפילו מצוה דרבנן והאידינא לא נהגו כלל, אבל הרמב"ן עצמו סיים אף על פי שאלו מצוות מדבריהם וכו' וברור דכוונתו כי אין במצוה זו שום פרט דבר רק שכל אחד יתקדש כמותו לו באיזו דבר על כל פנים, וכל מה שהאדם נוהג פרישות איזה דבר הוא בכלל מצות עשה זו. וחכמים קבעום מצוה וחובה, וגם מן התורה העושה זה וכיוצא בזה כשמן להסיר הזוהמא והמיאוס וכיוצא בזה הוא מקיים מצות עשה דקדושים תהיו ודוהתקדשתם אלא שמן התורה אין פרט זה חובה ולא מצוה קבועה כי לא כיוונה תורה

[א] **בוזרה** (פרשה זו פ"א:) ריש ד"ה איש תנינן דפרשתא דא כללא דאורייתא עיין שם נראה שכל דבר זה דקדושים תהיו הוא כלל התורה כולה, דכל המכוון שבכל התורה כולה ומצוותיה הוא רק להכניס בלב קדושה, וכמו שנאמר (במדבר ט"ו, מ') ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים וגו' וכן בפרשה זו ושמתם וגו' ועשיתם אותם אני ה' מקדשכם, דכל המצוות נותנים קדושה בלב האדם כמו שאומרים בברכתם אשר קדשנו במצוותיו וצונו ובקידוש היום אשר קדשנו במצוותיו וכו' ובתפילה קדשנו במצוותיך ונאמר על קבלת התורה (שמות י"ט, ו') ואתם תהיו וגו' וגו' קדוש ונאמר (שם כ"ב, ל') ואנשי קודש תהיון לי ונאמר (דברים ז', ו') כי עם קדוש אתה וגו' ונאמר (ירמיה כ', ג') קודש ישראל לה', ומה שאמר תנינן נראה דכיוון לברייתא דתורת כהנים (פרשה זו א') והוא גם כן במדרש (פרשה זו כ"ד, ה') דעל כן נאמרה בהקהל לפי שרוב גופי התורה תלויין בה, ופירוש גופי היינו עיקרי התורה, ויש לומר כמו שאמרתי דאין הכוונה למצוות שבפרשה, דזה אמר במדרש רבה שם אחר כך דעשרת הדברות כלולין בה, אבל קאי על מה שאמר קדושים תהיו (ומה שאמרו רוב יש לומר משום דיש הרבה להכניס טהרה דהוא מיקמי קדושה כמו שאמר רבי פנחס בן יאיר בעבודה זרה (כ"ג:) וכן איתא בזהר כאן פ"א ריש ע"א מאן דאשתדל באורייתא אתדכי ובתר אתקדש) כנ"ל. ועל כן נאמרה בהקהל כמו במתן תורה, שאמרו (בראשית רבה ע', ט') דאלמלא חסר אחד מישראל לא ניתנה תורה, כי ששים ריבוא דדור המדבר הם ששים ריבוא אותיות דתורה כי כל אחד שורש נפשו הוא מאיזו אות או חלק מאות מהתורה ואם היה חסר היה חסר אותו אות או אותו חלק וספר תורה שחסר אפילו קצו של יו"ד כולה פסולה, וכן כאן גם כן מה שנאמר קדושים תהיו כי קדוש אני שאמר בתורת כהנים (פרשה זו ט') מה אני קדוש אף וכו' היינו קדוש כמוהו יתברך, ואף שאמרו במדרש (פרשה זו כ"ד, ט') יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני קדושי למעלה מקדושתכם אינו סותר למה שאמרו בתורת כהנים כמה פעמים הלשון מה אני וגו', כי האדם צריך להתדמות לקונו, וכמו שאמרו על פסוק (דברים י"א, כ"ב) ולדבקה בו הדבק במדותיו מה הוא רחום וכו' אבל הוא רק כפי השגתו במדותיו יתברך ובאמת לקדושתו יתברך אין קץ וכן בקדושת האדם יש מדריגות לאין שיעור ועדת קרח אמרו כל העדה כולם קדושים וגו' ודבר שקר לא נכתב בתורה וכו' ואיך האמת היה כן אבל יש קדושה למעלה מקדושה וכל ישראל קדושים ואהרן נבחר לקדוש בין קדושים. וכמו שנאמר בפרשת אמור (ויקרא כ"א, ח') וקדשתו וגו' קדוש יהיה לך כי קדוש אני ה' מקדשכם הנה דה' יתברך מקדש לכל ישראל ואמר זה לטעם על קדושת הכהן כלפי ישראל כי קדוש

4

לשום דבר פרטי רק כל אחד יראה להתנהג בקדושה ולהתרחק ממיאוס וזוהמא הנראה בעיניו להתרחק אף שאין בו שום סרך איסור רק להיות בנקיותא ועיין רש"י עירובין נ"ג סוף עמ' א' (ד"ה שהקפידו):

[עד כאן מכתב יד קודשון]

ג. קדושת ארץ ישראל

5

[ח] כל ארץ ישראל נקרא מקום מנוחתי, וכמו שנאמר (תהלים צ"ה, י"א) אם יבואון אל מנוחתי. ובמדרש (ויקרא רבה ל"ב, ב') למנוחה זו אינן באים אבל באים הם למנוחה אחרת. והיינו דקדושת ארץ כנסת ישראל מדת מלכות שבת והוא מעין עולם הבא שהוא עלמא דאתי שבת עילאה, וזו מדת יעקב אבינו ע"ה, דאיתא (בראשית רבה י"א, ז') יעקב שכתוב בו שמירת שבת וכו' 10 ירש את העולם שלא במדה וכו' ולו נאמר (בראשית כ"ח, י"ג) הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך ומה זו רבותא שיתנו לו ארבע אמות שמונח עליה ועל זה אמרו (בראשית רבה ס"ט, ד') שקיפל כל ארץ ישראל כפנקס ונתנה תחת ראשו וכו', ובזוה"ק (פרשה זו פ"ד.) מקשה וכי ארץ ישראל דאיהי ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה היאך אתעקרת מאתרה ויתבה תחיתוי אלא ארץ אחרא עילאה קדישא אית לקודשא בריך הוא 20 וארץ ישראל איקרי וכו' ואיקרי ארץ החיים והיינו מדת מלכות כנסת ישראל, וכתוב בתריה ופרצת ימה וקדמה וגו' והיינו שבכל מקום שילך תלך עמו קדושת הארץ. וזה זכה על ידי שמירת שבת שכתוב בו. דשבת נקרא גם כן מקום מנוחתי וכמו שנדרש בתנא דבי אליהו רבה (פרק א') פסוק (ישעיה ס"ו, א') ואיזה מקום מנוחתי על השבת וכמו שאמרו (שם בתנא דבי אליהו) שאין מנוחה להקב"ה אלא עם עושה תורה בלבד, ושבת יעשה כולו תורה. 30 ונקראו ישראל בשבת גוי אחד בארץ.

אחר הבדלה

6

כוס ישועות אשא וגו'. אומרים בהבדלה, ופסוק זה נזכר בגמרא (פסחים קי"ט:) שיאמר דוד בסעודה דלעתיד, ושם יתכן שהוא כוס ישועות שיהיה ישועה באמת, אך כוס הבדלה למה נקרא כוס ישועות, אך הוא כמו שאמרנו (מאמר י"ג) שבשבת מתעורר בהלב הרהור תשובה ועל זה מבקשים עננו באמת ישעך שיהיה הישועה לעד, שפת אמת תכון לעד. כעין מה שאמרו (ויקרא רבה כ"א, ד') ישעי ביום הכפורים ולכן נקרא כוס הבדלה כוס ישועות, וכמו במגילה אחר מחיית עמלק דכתיב (אסתר ט', ט"ז) ונוח מאויביהם שהוא המנוחה מיצר הרע שנקרא אויב כמו שאמרו (בראשית רבה נ"ד, א') גם אויביו ישלים אתו זה יצר הרע, כתוב שם (אסתר ח', ט"ז) ליהודים היתה אורה ושמחה וגו', כן בכל שבת שזוכין למנוחה מיצר הרע אומרים בהבדלה פסוק זה ליהודים היתה אורה ושמחה וגו' דכל ענינים אלו יש בשבת אורה אומרים בסעודת שחרית נהוריה ישרי בה, ושמחה כמו שאומרים ישמחו במלכותך שומרי שבת. ושבת נקרא יום שמחתכם (ספרי בהעלותך י"ט) וששון זה מילה (מגילה ט"ז:) ושבת ברזא דברית (וזהר ח"ב צ"ב.) ויקר היינו תפילין שבראש והיינו התגלות עתיקא שנקרא יקר קרקפתא דתפילין שהוא כתר על הראש, ושבת יש בו התגלות עתיקא ומבקשים כן תהיה לנו כוס ישועות וגו' שישאר הקדושה קבועה גם לימי המעשה: